

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku B. B.

przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi Regionalnemu

o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 maja 2007 r., wydanego w sprawie o ustalenie podlegania przez B. B. ubezpieczeniu społecznemu rolników, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 września 2011 r., zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 10 czerwca 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 10 czerwca 2011 r. odrzucił skargę B. B. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 11 maja 2007 r. w sprawie III AUa 1.../06.

Sąd Apelacyjny wskazał, że wyrokiem z dnia 11 maja 2007 r. w sprawie III AUa .../06 oddalił apelację B. B. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 4 lipca 2006 r. wydanego w sprawie przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia

Spółecznego o ustalenie obowiązku podlegania przez B. B. ubezpieczeniu społecznemu rolników. Złożoną w dniu 2 czerwca 2011 r. skargę o wznowienie postępowania w tej sprawie wnioskodawczyni oparła na zarzucie nieważności postępowania z powodu nienależytej reprezentacji w tej sprawie organu rentowego – Prezesa KRUS oraz istnieniu prawomocnej decyzji ostatecznej z 1997 r. rozstrzygającej sprawę podlegania przez B. B. ubezpieczeniu społecznemu rolników, które to okoliczności, według skarżącej, wypełniają przesłanki wznowienia postępowania wymienione w art. 401 i art. 403 k.p.c.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, skarga nie została jednak oparta na ustawowej podstawie wznowienia, albowiem nieprawidłowa reprezentacja strony przeciwnej nie stanowi przesłanki wznowienia postępowania po myśli art. 401 pkt 2 k.p.c., zaś nieuwzględnienie decyzji ostatecznej nie zostało wymienione w żadnym przepisie jako podstawa wznowienia postępowania. Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. odrzucił skargę o wznowienie postępowania.

W zażaleniu na to postanowienie skarżąca, domagając się jego uchylenia, podtrzymała swoje stanowisko o nienależytej reprezentacji organu rentowego w postępowaniu, co jej zdaniem stanowi podstawę do wznowienia postępowania także wówczas, gdy skargę składa strona przeciwna, a nadto podniosła, że „Sąd zobowiązany był wziąć pod uwagę fakt, że jest ostateczna decyzja stwierdzająca podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników przez B. B. z 1997 r. Wydanie kolejnej decyzji narusza polskie prawo. Sprawa była już prawomocnie rozstrzygnięta, co zobowiązany był wziąć pod uwagę Sąd”, odwołując się do treści art. 378 § 1 *in fine* k.p.c., według którego Sąd drugiej instancji w granicach zaskarżenia bierze z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia przysługujący jedynie od ściśle określonych orzeczeń i w oparciu o ograniczone ustawowo podstawy. Są one wyraźnie i wyczerpująco wyliczone w ustawie. Skarga może być oparta na tzw. przyczynach nieważności (art. 401 k.p.c.)

oraz na przyczynach restytucyjnych (art. 403 k.p.c.), a także w sytuacjach regulowanych art. 401¹ k.p.c., a więc gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Przepis art. 401 k.p.c. nie określa odmiennie przesłanek nieważności postępowania na potrzeby postępowania o wznowienie, lecz sytuuje je w sposób szczególny pośród katalogu przyczyn nieważności określonych w art. 379 k.p.c., zawężając podstawy wznowienia z przyczyn nieważności do wyczerpująco określonych w art. 401 k.p.c. Tego rodzaju zawężenie dopuszczalnych podstaw wznowienia postępowania w porównaniu z regulacją z art. 379 k.p.c. usprawiedliwia charakter wznowienia postępowania jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, w którym możliwość uwzględnienia nieważności postępowania w mniejszym zakresie niż w ramach środków odwoławczych i środków zaskarżenia jest podyktowana potrzebą ochrony prawomocnego orzeczenia sądowego, a wznowienie jest traktowane jako środek o charakterze wyjątkowym

Sąd Apelacyjny prawidłowo stwierdził, że art. 401 k.p.c., wymieniając enumeratywnie przesłanki nieważności na potrzeby postępowania o wznowienie, nie wskazuje na ostateczną decyzję rozstrzygającą o żądaniu, a także, iż okoliczność istnienia takiej decyzji nie stanowi żadnej innej podstawy do wznowienia postępowania, wobec czego w tym zakresie skarga nie opiera się na ustawowej podstawie. Trafnie Sąd Apelacyjny podniósł również, że z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że skarga o wznowienie postępowania z powodu nieważności wywołanej brakiem należytej reprezentacji (art. 401 pkt 2 k.p.c.) przysługuje w terminie wskazanym w art. 407 k.p.c. tylko tej stronie, która była nienależycie reprezentowana i przez to ona sama lub jej organ lub ewentualny przedstawiciel ustawowy nie wiedzieli o toczącym się postępowaniu. Tylko taka strona może znaleźć się w sytuacji, o której mowa w art. 407 k.p.c., tylko bowiem do takiej strony może odnosić się sformułowanie „dowiedziała się o wyroku”. W przeciwnym razie nie byłoby w ogóle możliwe obliczanie terminu przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2003 r., V CZ 111/03, Monitor Prawniczy 2006 nr 3; z dnia 11 czerwca 2008 r., V CZ 34/08, LEX nr 424345; z dnia 30 września 2008 r., II CZ 67/08, OSNC – ZD 2009 nr

1, poz. 26). Wnioskodawczyni nie znalazła się w takiej sytuacji, nie może więc opierać skargi o wznowienie na tej podstawie.

Z treści art. 410 § 1 k.p.c. wynika wprost, że podlega odrzuceniu skarga nieoparta na ustawowej podstawie wznowienia, w związku z czym zażalenie skarżącej nie może być uwzględnione.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.).